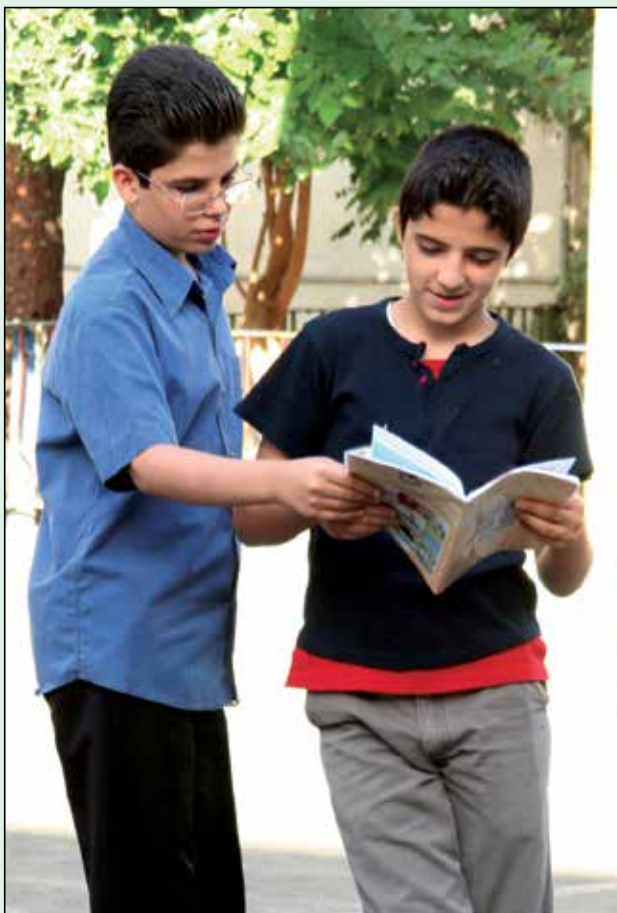

تجدیدنظر در جدول دروس می‌باشد. جدولی که منجر به کسب شایستگی‌های پایه در فراگیران در پایان دوره تحصیلی خواهد شد. نکته دیگر اینکه جدول پیشنهادی دفتر تألیف درصدد پاسخ دادن به پاره‌ای از نیازهای دانش‌آموزان در دوره دوم متوسطه می‌باشد، برخی از این نیازها به شرح زیر است:

● **نیازهای فطری شامل:** حقیقت‌جویی، جست‌وجوگری، آرمان‌خواهی و عدالت‌جویی، میل به شناخت زیبایی‌ها، خلاقیت‌ها، میل به استقلال و آزادی، تفکر و تعقل در نظام خلقت با نگاه توحیدی، معنویت‌طلبی و دین‌خواهی، شناخت موقعیت ویژه انسان در نظام خلقت، کمال‌گرایی، تخیل‌گرایی، کشف هستی و معنای وجود، فهم جهان و مناسبات و قوانین علم، شناخت معنای ارزش‌ها و عمل به ارزش‌های الهی، میل به خدانشناسی، پرستش خدا و درک سرنوشت غایی جهان، علاقه به امور خیر و فضایل اخلاقی، پیروی از الگوهای مطلوب، نیاز به مطرح کردن خود و مسئولیت‌پذیری

● **نیازهای برخاسته از رشد شامل:** درک بهتری از مسایل خانوادگی، اجتماعی، سیاسی، علمی، دینی، اخلاق و فناوری نشان می‌دهند. تقویت هویت فردی و خودشناسی، درمقایسه با دوره‌های تحصیلی قبلی، رشد تفکر انتزاعی و توانایی نقادی و قضاوت منطقی

● **نیازهای جامعه شامل:** شناخت وظایف مرتبط با خانواده، مدرسه، دوستان، همسایگان و شهروندان، درک تفاوت در آداب و رسوم و فرهنگ مردم ایران، مطالعه نهادهای حکومتی، خدماتی و دینی، دفاع ملی، تفاوت‌های جغرافیایی و زندگی شهری و روستایی، شناخت هویت ملی و دینی و سبک زندگی ایرانی و اسلامی، تغییرات اجتماعی در ایران، درک اثرات مثبت و منفی رسانه‌ها، تهاجم فرهنگی و راه‌های مقابله با آن، اهمیت زبان و ادب فارسی، شناخت فرهنگ و تمدن اسلامی و نیازهای آینده جامعه، الگوهای مطلوب در جامعه، درک هنرها، آداب و رسوم، مشاغل، شناخت محیط زندگی و محیط‌زیست و بهداشت و سلامت.

مراقبت از جدول دروس مصوب

آموزش متوسطه در قرن حاضر در بیشتر کشورها به عنوان سنگ بنای پیشرفت یک کشور شناخته شده است. بهبود کیفیت آموزش متوسطه یک ضرورت و الزام در ایجاد آینده‌ای روشن برای افراد و همین‌طور برای جامعه است. نیاز به نیروی انسانی متخصص، تربیت شهروندان مسئول، متفکر، با ایمان و با سواد، ایجاد جامعه مبتنی بر ارزش‌های دینی، عدالت‌خواه و دانش بنیان الزام دیگری در بازنگری برنامه‌های درسی دوره دوم متوسطه است. یکی از مواردی که نیاز به بازنگری جدی و اساسی داشته است، بازنگری و

نیازهای جامعه شامل: شناخت وظایف مرتبط با خانواده، مدرسه، دوستان، همسایگان و شهروندان، درک تفاوت در آداب و رسوم و فرهنگ مردم ایران، مطالعه نهادهای حکومتی ... می باشد

ملاحظات (علمی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و...) در تدوین جدول دروس:

- توجه به مبانی نظری سند تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی جمهوری اسلامی ایران، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی - اصل توجه به کلیه ساحت‌های تربیتی حوزه‌های یادگیری

- توجه به مطالبات نهادهای فرادستی
- اصل توجه به مؤلفه‌های تجویزی و انتخابی
- تأکید بر مطالعات بین‌المللی و نتایج پژوهش‌های مرتبط با جدول دروس

- اصل توجه به بُعد زمان برون مدرسه‌ای و بُعد درون مدرسه‌ای در اختصاص زمان

- توجه به سیاست‌های ابلاغی، تأکیدات مقام معظم رهبری، سیاست‌های جمعیتی، زیست‌محیطی، اثربخشی آموزش، توجه به مهارت‌ها و سیاست کاهش حجم و...
- در نظر گرفتن دروس مشترک و عمومی برای کلیه رشته‌ها، این دروس جزء دروس پایه و هویت ساز است
- توجه به نیازهای آینده فراگیران (محلی و منطقه‌ای و جهانی)

- تأکید بر اجرای برنامه با توجه به محدودیت ساعات و روزهای هفته

- توجه به دروس اختصاصی در هر رشته
- عنایت ویژه به خروجی دوره دوم متوسطه
- توجه به سقف زمانی ۳۵ ساعت در کلیه پایه‌ها و زمان ۵۰ دقیقه‌ای برای هر جلسه

- تأکید بر رویکرد نیمه تخصصی برای دوره دوم متوسطه با توجه به موارد فوق‌الذکر، یکسری نوآوری‌ها که منطبق با اسناد تحولی می‌باشد، در جدول دروس نسبت به جداول قبلی وجود دارد از جمله اینکه در پایه دهم درس‌های انتخابی هنر، تفکر و سواد رسانه‌ای، کارگاه کارآفرینی و تولید (مشترک کلیه رشته‌ها)، آزمایشگاه علوم تجربی (مشترک ریاضی - فیزیک و علوم تجربی)، در پایه یازدهم درس‌های انتخابی (مشترک همه رشته‌ها)، انسان و محیط زیست (مشترک کلیه رشته‌ها)، مطالعات فرهنگی

● **نیازهای دانشی پایه نظیر:** یادگیری‌های مشترک با توجه به اهداف ساحت‌های تربیت، شناخت مبانی دینی و اخلاقی، مبانی علوم و فناوری، میراث فرهنگی (هنری، ادبی و تاریخی)، جغرافیای ایران، تحولات زندگی مردم ایران در گذر زمان و ارتباط آن با حوادث تاریخی نظیر ظهور اسلام، هجوم مغولان، هجوم استعمار، رخداد مشروطیت و انقلاب اسلامی ایران، همسایگان ایران و مناسبات با مردم جهان، محیط زیست و راه‌های حفاظت از آن و حوزه‌های نیمه تخصصی

● **تکالیف و انتظارات دینی در جهت نیل به مراتبی از حیات طیبه نظیر:** عبادت خدا و اطاعت از خداوند متعال، پیامبر(ص)، ائمه اطهار و اولیای دین، شناخت اهل بیت علیهم‌السلام، دوستی آل محمد(ص)، ولایت فقیه، شناخت قرآن و احادیث، عمل به احکام و واجبات دینی، امر به معروف و نهی از منکر، دوستی با دوستان خدا و دشمنی با دشمنان دین، بشر دوستی، دفاع از کشور و ارزش‌های دینی و اخلاقی.

● **کسب مهارت‌های کلیدی پایه نظیر:** کسب مهارت‌های شغلی و زمینه‌ساز پذیرش مسئولیت خانوادگی و اجتماعی، مهارت‌های زبانی (زبان ملی، دینی و یک زبان بین‌المللی)، محاسبات پایه، پژوهش و تحقیق، مهارت‌های جغرافیایی، تفکر خلاق و حل مسئله، تفکر نقاد، تفکر معنوی، آزمایش، ساخت اشیا و تولید محصولات هنری ساده، مهارت ایمنی و حفظ سلامتی، مهارت‌های خود یادگیری و مهارت‌های یادگیری مادام‌العمر، مهارت‌های پدافند غیرعامل و آمادگی دفاعی، مهارت‌های مقابله با جنگ نرم، مهارت‌های زندگی و آداب معاشرت، مهارت‌های فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، مهارت‌های نیمه تخصصی، مهارت‌های انتخاب رشته تحصیلی در دانشگاه‌ها و ...

به همین منظور و در جهت تحقق اهداف سند تحول بنیادی آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی و هم‌چنین متناسب با تعریف هویت و اهداف دوره دوم متوسطه و حرکت به سوی آموزش و پرورش ایده‌آل، جدول مواد درسی و ساعات تدریس هفتگی دوره دوم متوسطه از سوی دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری به شورای عالی آموزش و پرورش پیشنهاد شد که پس از بحث و بررسی کارشناسانه در نهصد و بیست و ششمین جلسه آن شورا در تاریخ ۹۴/۱۲/۱۰ به تصویب رسید.

تخصص پیدا کنند؛ در حالی که واقع امر این گونه نیست، زیرا دوره دوم متوسطه یک دوره نیمه تخصصی است. حال باید تلاش شود تا تغییری در باورهای عمومی جامعه به وجود بیاید، به ویژه تقویت این باور که دانش آموزان جهت دستیابی به رشد همه جانبه، به دروس متنوع نیازمندند.

۳. دبیران

نقش معلم، به ویژه نقش معلمان دروس جدید، بسیار حیاتی و اثربخش است. دبیران این دروس با استفاده از رسانه‌های آموزشی پرشمار، داشتن طراحی آموزش فعال، رشد دهنده و قابل پیمایش و همچنین برون داده‌های قابل ارائه یادگیری، توسط دانش آموزان موجب تثبیت و تقویت این دروس در مدرسه خواهند شد. به عبارتی معلم بهترین گزینه جهت تسهیل در تقویت و تثبیت مأموریت و اهداف دوره دوم متوسطه به وسیله همه دروس مندرج در جدول، به ویژه دروس جدید خواهد شد.

نکته بعدی که دبیران باید به آن توجه داشته باشند، موضوع ارزشیابی تکوینی و پایانی است. دبیران برای بهبود بخشیدن به فرایند یاددهی - یادگیری، برگزاری آزمون‌های مستمر و پایانی استاندارد، منجر به تقویت جایگاه دروس نوظهور خواهند شد. در عین حال نگرانی‌ای که در این زمینه وجود دارد این است که با عدم برگزاری دوره‌های ضمن خدمت، پر کردن ساعات دبیران با رشته‌های غیرمرتبط، اختصاص ساعت درس به دروس ریاضی، فیزیک و... باعث تضعیف جدول دروس خواهد شد که ضروری است مدیران مدارس و اولیا نقش پررنگ‌تری داشته باشند تا از انحراف آن جلوگیری شود.

شرایط تدریس (سوابق تحصیلی یا تدریسی) موردنیاز برای تدریس دروس جدید دوره دوم متوسطه

شایان ذکر است که دریافت گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای تدریس دروس از طریق دانشگاه فرهنگیان و سایر مراکز آموزشی ضمن خدمت ذیصلاح و مجاز صورت خواهد گرفت.

۴. دانش آموزان

دانش آموزان باید بدانند که جهت کسب شایستگی‌های اساسی و پایه و تبدیل آن‌ها به فردی مستقل و مسئول و

(رشته معارف)، آزمایشگاه علوم تجربی (مشترک ریاضی - فیزیک و علوم تجربی) و زمین‌شناسی (رشته ریاضی - فیزیک).

در پایه دوازدهم دروس سلامت و بهداشت، مدیریت خانواده و سبک زندگی (مشترک کلیه رشته‌ها)، مطالعات فرهنگی (رشته ادبیات و علوم انسانی)، جریان شناسی اندیشه‌های معاصر (رشته علوم و معارف اسلامی) و برنامه ویژه مدرسه.

به اذعان متولیان برنامه‌های درسی و آموزشی، جدول دروس، از تنوع و صلابت بالایی برخوردار است و متناسب با اسناد تحولی و نیاز امروز فراگیران طراحی شده و خوشبختانه سال اول اجرای آن (سال تحصیلی ۹۶-۹۵) با موفقیت سپری شده و اکنون در مرحله دوم اجرای سراسری در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ می‌باشیم. نکته مهم و کلیدی مراقبت از برنامه در فرایند اجرا می‌باشد.

به منظور نظارت بر اجرای دقیق برنامه‌های درسی پیش‌بینی شده طبق جدول مصوب و ارائه راهکار عملی که متضمن اجرای دقیق برنامه باشد، هر یک از بخش و متولیان آموزش و پرورش مسئولیتی دارند که باید به خوبی ایفای نقش کنند تا بتوانیم به یکسری خروجی آموزش و پرورش در پایان دوره دوم متوسطه با نیازهای اصیل جامعه برسیم.

۱. مدیران مدارس

مدیران مدارس به منظور صیانت از فلسفه وجودی همه دروس جدول مصوب به ویژه دروس جدید و جلوگیری از طبقه‌بندی دروس به دروس اصلی و دروس حاشیه‌ای و همچنین پیشگیری و جلوگیری از اختصاص دادن ساعت پیش‌بینی شده دروس جدید به درس‌های اختصاصی در هر رشته و در نهایت به منظور پیشگیری از انحراف و کجروی در اجرای برنامه‌های مصوب و بهبود بخشیدن به فرایند یاددهی - یادگیری، پافشاری و پایبندی لازم را اعمال نماید. تأکید می‌شود که پایبندی به جدول دروس مصوب و اجرای دقیق آن توسط مدیران مدارس از ضروریات مهم است.

۲. اولیای دانش آموزان

یکی از مطالبات اولیای دانش آموزان از متولیان تعلیم و تربیت این است که در دوره دوم متوسطه تأکید بیش از حد بر دروس تخصصی در رشته‌های مورد نظر دارند تا فرزندان آنان در این دوره در یکی از رشته‌های نظری

آماده کردن آن‌ها برای ورود به زندگی (اجتماعی، خانوادگی و شغلی) سالم یا ادامه تحصیل جهت رفع نیازهای حال و آینده خود و جامعه به دروس متنوع نیازمندند و به عنوان یک مطالبه جدی از متولیان آموزش مدرسه درخواست نمایند که به اجرای دقیق جدول دروس مصوب پای‌بند باشند.

۵. حوزه‌های ستادی

تقویت این باور عمومی در حوزه‌های ستادی که دوره دوم متوسطه یک دوره نیمه تخصصی شود و دانش‌آموزان جهت دستیابی به رشد همه‌جانبه، به دروس متنوع در جدول دروس نیازمندند و ضمن ارسال بخشنامه‌ها دستورالعمل‌ها به واحدهای اجرا، پای‌بندی به جدول دروس مصوب و اجرای دقیق آن توسط مدیران مدارس را یادآور شوند. در عین حال ضروری است تعامل سازنده‌ای بین بخش‌های مختلف حوزه ستادی در خصوص اجرای دقیق برنامه‌های طبق جدول مصوب صورت پذیرد.

از راهکارهای پیشنهادی این است که به موضوع ارزشیابی در کنار سایر عناصر یاددهی - یادگیری توجه خاص شود به‌عنوان نمونه، تهیه دستورالعمل در خصوص شیوه‌های ارزشیابی مستمر و پایانی دروس نوظهور، برگزاری جشنواره طراحی سؤالات استاندارد پایانی و نهایتاً طراحی چند مجموعه سؤالات استاندارد و بارگذاری آن بر روی سایت دفتر تألیف کتاب‌های درسی

نتایج حاصل از مراقبت از برنامه

۱. صیانت از جدول دروس مصوب و اجرای دقیق آن در سطح مدرسه
۲. تحقق پرونده‌های مطلوب در کوتاه مدت و دستیابی به پیامدهای مطلوب برای جامعه در بلندمدت
۳. کمک به رشد همه‌جانبه فراگیران
۴. ارزش‌گذاری به همه دروس جدول مصوب
۵. افزایش اعتبار گواهینامه پایان دوره دوم متوسطه

نتیجه‌گیری

با اجرای دقیق جدول دروس مصوب در سطح مدارس خروجی نظام آموزش و پرورش انسان‌هایی اهل فکر و اندیشه، حکمت، مؤمن، با محبت، دارای علم و دانش و بصیرت، اهل عمل صالح، تلاشگر شایسته، اهل اخلاق و رفتار نیک و دارای فضایل انسانی خواهد بود.

درس تفکر و سواد رسانه‌ای

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	علوم ارتباطات/اجتماعی، دینی	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲: نیمه‌مرتبط	علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی، فناوری اطلاعات و ارتباطات	
اولویت ۳	سایر معلمان	

درس مطالعات فرهنگی / جریان‌شناسی اندیشه‌های معاصر

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	معارف اسلامی، دینی، مطالعات اجتماعی، فلسفه و منطق، تاریخ	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲: نیمه‌مرتبط	روان‌شناسی	
اولویت ۳	سایر معلمان	

درس آزمایشگاه

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	تمامی رشته‌های علوم تجربی	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای

درس هنر

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	- رشته آموزش هنر از مراکز تربیت معلم - رشته‌های مختلف هنری اعم از گرافیک، هنرهای سنتی، خوش‌نویسی و... با گذراندن دوره‌های آموزشی تکمیلی	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲: نیمه‌مرتبط	مربیان پرورشی و تربیتی که در یک یا چند رشته هنری تخصص دارند با شرط ارائه گواهی گذراندن دوره‌های بازآموزی و ضمن خدمت	

درس انسان و محیط زیست

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	زمین‌شناسی، زیست‌شناسی، جغرافیای طبیعی، جغرافیای انسانی	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲	سایر رشته‌های علوم تجربی	

درس سلامت و بهداشت

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	زیست‌شناسی، بهداشت	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲: نیمه‌مرتبط	روان‌شناسی تربیتی، علوم تربیتی، مشاوره	
اولویت ۳	سایر معلمان	

درس مدیریت خانواده و سبک زندگی

دبیران	سوابق تحصیلی / سوابق تدریسی	شرایط احراز
اولویت ۱: مرتبط	دینی، مشاوره، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی	کسب گواهی‌نامه صلاحیت حرفه‌ای
اولویت ۲: نیمه‌مرتبط	علوم تربیتی، زیست‌شناسی	